

Fortettet festival

«Something in the Way»

Lofoten Internasjonale Kunstfestival (LIAF) 2011
Kuratorer: Linn Pedersen og Thora Dolven Balke

«Something in the Way» er tittelen på årets Lofoten Internasjonale Kunstfestival (LIAF), nå lokalisert i Kabelvåg fremfor Svolvær. De unge kuratorene, Linn Pedersen og Thora Dolven Balke, siterer med dette kanskje en Nirvana-låt, men like mye antyder de noe slentrende, nærmest ufokusert, som slører til klar kurs og predestinerte retninger. Noe er i veien, men hvordan konfrontere vage hindere?

Kuratorene har formulert at de søker spontane utbrudd kombinert med analytisk refleksjon, i en insistering på at dette ikke er gjensidig ekskluderende tilnærminger. Følelser, inderlighet og kollektiv innlevelse i nærmest ritualisert form preget det innledende symposiet i lavvo, komplett med reinsdyrskinn og knitrende flammer i midten av teltsirkelen. Dette sosiale eventet, med en fri strøm av utøvere, ble opplevd som minst like vesentlig som de utstilte kunstverkene i årets LIAF. Den kuratoriske ambisjonen om et kunstspråk som går til kjernen, uten intellektualiserende floskler, kom her til syne.

Stemningen var voldsomt intim og kondensert, til tider nesten ekstatiske, og seremonimester Ande Somby bandt sjamanistiske sanser, aktivistiske ytringer og diktopplesninger sammen med joik. Publikum aksepterte i varierende grad sin tildelte rolle som aktive deltagere i en flat struktur. Kunstfeltets ymse aktører var strødd utover dyrskinn, i tilnærmet avslappede positurer, gnagende på tørrfisk. Denne smått kultiske nærheten resulterte faktisk i en uforutsigbarhet som førte med seg åpenhjertige bekjennelser fra publikum, hvor et plutselig frieri må sies å toppe den emosjonelle utladningen.

Denne uttalte intensiteten uttrykker uten tvil et klassisk ideal om overskridelse og visjoner, til dels med mystiske undertoner, og harmonerer med tidsåndens utbredte meningstap. Mange ser en viss kontekstuell tretthet i kunsten, hvor strømlinjeformede teoretiseringer rundt kunsten til tider kan følge et blindgjengeraktig spor. Pedersen og Dolven Balke legger opp til en åpen, nysgjerrig og frisk undersøkelse av alternativer for kunstens status i dag. Symposiets performative innslag var der og da ytterst fascinerte, samtidig presset en nesten urovekkende høy grad av konsensus og innforståthet mot teltduken.

Lofoten som scene

14 kunstnere, norske og internasjonale størrelser, er invitert inn i den kunstneriske og sosiale LIAF-familien, naturligvis i spektakulære omgivelser. Lofotenfjellene kan ikke skuffe, og danner uunn-gåelig et heftig scenerom for kunstproduksjonen. Siden kunsten er fordelt på flere lokaler spredt utover Kabelvåg, blir inntrykket oppstykket. Noen av arbeidene får en nesten hallusinatorisk virkning, ikke minst som følge av sine aparte plasseringer, og dette skaper en interessant puls.

Arild Tveito og Anders Nordbys intervenserende omgang med et hus i Smedvika, *Det uforklarlige gjestgiveri*, var i løpet av åpningsdagene scenisk tiltrekkende med sine nesten umerkelige romlige tablåer, utilgjengelig på dagtid, men i full sving om natten. Kjersti Andvigs installasjon *De troende* befinner seg på en holme som kun kan nås tørrskodd ved lavvann. Det vardelignende tårnet glir inn i landskapet som om det var en etablert del av det, tilsynelatende funksjonell eller kun mytisk. Kun tett på kan man høre et klagende fiolinstrykke med hint om Midtøsten. I den såkalte fengselsparken har Ann Cathrin November Høibo med tekstil impuls og villet skjødsløshet lagt ut store rektangulære flak i gresset som ganske snart vil røffes til ytterligere av vær og vind.

Hedensk kraft

Tsjekkiske Habima Fuchs ble for meg et embleme på festivalens sinnelag mot det utgrunnelige og primitivistiske. Hun stiller ut i den såkalte Tønnefabrikken, som utmerker seg som det mest helhetlige og gjennomtenkte utstillingsstedet. På galleriet på torget og i Kolflaathbrygga synes trådene mellom verkene mye mer uforpliktende, og kvaliteten er mer varierende. På Tønnefabrikken har Fuchs fått hele første etasje til rådighet. Hennes arbeider kler det attraktive, varme og rå bygget til perfektjon. Installasjonen med store keramiske skulpturer av demoniske fabeldyr, tusj-tegninger og ornamentale arrangementer med svarte stearinlys, er nærmest magnetisk. Det er som om middelalderen som narrativ vender tilbake med all sin mørke hedenske kraft, og fiksjonaliseringen av kunstneren som et irrasjonelt medium, er bemerkelsesverdig. Kuratorene skal ha ros for å rette søkelyset mot dette lite opplagte kunstnervalget. Fuchs opptrer forøvrig også som vikingdronning i full mundur i tyske Markus Selgs videofilm *Storråda*, som har Lofotr, vikingmuseet på Borg, som billedskjønn location for en fortelling som veksler mellom

det subjektive og det generiske. Her blir det lokale brukt for hva det er verdt, historisk og folkloristisk.

Et annet høydepunkt er utvalget av Simen Dyrhaugs tegninger i etasjen over, foretatt av kuratorene og Jan Freuchen. Sistnevnte har også laget utstillingsdesignet for de liggende tegningene, i form av et bord som bukker seg biomorft gjennom lokalet. Betrakteren slukes nærmest av denne blobfiguren, som heldigvis matcher tegningenes sammenmelting av aggresjon, psykedelika og blottlagt sårhet. Den underliggende humoren og strektegningens avvæpnende stil, som til tider kan minne om David Shrigleys tørt konstaterende rabuleringer, spilles opp mot mer intrikate og detaljrike skildringer. Streken er både delikat og brutal.

Metaforiske betraktninger

På Tønnefabrikken finner vi også Lindsay Seers' videoinstallasjon *Monocular*, et glimrende arbeid. Man entrer et lite hus i et dunkelt lokale, og inne i huskroppen fortelles en historie som er løselig knyttet opp til en medisinsk tilstand kalt «heterokromi», synliggjort ved at en person har forskjellige farger på øynene. Fakta og fiksjon, vitenskap og myter kan her vanskelig skilles fra hverandre, og det fragmentariske biografiske – om en person som opplever ubehaget ved å ha rester av sin egen tvilling i kroppen – sveiper også innom Lofotens natur og samisk identitet. Den mosaikkliknende klippingen av denne filmen er forførende inntil beinet. Filmen maner fram metaforiske betraktninger rundt syn og avbildning per se. Den knytter i så måte opp til Seers' tidligere forsøk på faktisk å bli et kamera gjennom bruk av sin egen kropp, der munnhulen agerer som kamerakropp og leppene som blender og lukker.

Linsen rettet mot verden er også aktivisert i Michel Auders nidelte videoinstallasjon på Kolflaathbrygga. Bildene er vekselvis fra Lofoten og New York: Fiskerbåter møter skyskraperne og begge strata er formidlet med en voyeuristisk distanse. Dette er mest eksplisitt i glimtene av folk som kler av og på seg – sett gjennom diverse glassfasader. Dagliglivet trekkes inn i en optisk maskin, og blir i den andre enden både seg selv lik og samtidig fremmed, nesten uvedkommende. Auders kjørlighet blir et ytterpunkt i LIAF 2011, som i sin etterlysning av ny intensitet i all hovedsak fremstår som en veltuert skisse.

Line Ulekleiv